

MÖT
CHRISTINE PIFF
— sid. 5 —

Lary

laryngernas tidning

Nr 3/89

Laryngförbundets kansli

Kanslichef: Elise Lindqvist
 Box 360 33, 100 71 Stockholm. Besöksadress: Reimersholmshg. 9.
 Tel 08-58 58 07, 58 58 09, Texttelefon 08-668 49 30
 Konsulentverksamheten 08-58 53 33
 måndag—fredag 08.00—12.00, 13.00—15.00.
 Övriga tider autom. telefonsvarare. Postgiro: 85 17 54-2.

Förbundets kontakter:

Kanslichef: Elise Lindqvist
 Förbundsordförande: Elof Bystedt, Tors väg 6,
 145 71 Norsborg. Tel 0753-717 88.
 Kassaförvaltare: Bo Persson, Övre Hantverksgatan 20 A,
 831 36 Östersund. Tel 063-1230 41.

Lokalföreningarnas kontakter

Gävle: Siv Baglien, Oxtorget 1 B^{II}, 826 00 Söderhamn, Tel 0270-164 59
 Göteborg: Eric Hermansson, Gitarrg. 1, 421 41 Västra Frölunda,
 Tel 031-47 87 63
 Halmstad: Bertil Andersson, Strandgatan 2, 302 46 Halmstad,
 Tel 035-12 28 13
 Linköping: Nils Björk, Mårdstigen 4, 590 30 Borensberg,
 Tel 0141-410 46
 Lund: Torsten Boo, Långarödsvägen 78 B, 263 00 Höganäs,
 Tel 042-426 23
 Stockholm: Rikard Pedersen, Pastellvägen 30, 122 30 Enskede, Tel 08-49 42 42
 Uppsala: Sven Eriksson, Ekbacken, Löt, 740 11 Länna, Tel 0174-220 84
 Västerås: Anna-Greta Andersson, Tryffelvägen 16, 725 41 Västerås,
 Tel 021-525 23
 Örebro: Bertil Lindström, Ekeberg, 716 92 Fjugesta, Tel 019-914 40

Sista manusdag för nästa nr
 är 3 nov. 1989.

Ett antal bidrag avsedda för detta nr
 av LARY har inkommit försent och
 står över till nästa nummer.
 Angivna slutdatum för manus kan in-
 te överskridas. Red.

Lary, årgång 17, nr 2/1989

Ansvärlig utgivare och redaktör:
 Elof Bystedt

Red.kommitté:
 Rolf Angarth,
 Inge Hanson och
 Lars Olov Paulsson

Utgiven av
 LARYNGFÖRBUNDET
 Tryckt hos
 Enskede Offset
 Redigering:
 Stockholmskonsult

UTVECKLAD HEMTJÄNST

Regeringen har på förslag av statsrådet Bengt Lindqvist ställt 730 000 kronor ur allmänna arvsfonden till Handikappförbundets Centralkommittés förfogande för första året av ett 2,5-årigt utvecklingsprojekt inom den sociala hemtjänsten.

Handikappförbundets Centralkommitté (HCK) ska tillsammans med De Handikappades Riksförbund (DHR), Svenska Kommunalarbetsareförbundet (SKAF) och Svenska Kommunaltjänstemannaförbundet (SKTF) utveckla hemtjänstens innehåll och organisation i projektet "Samarbete brukare och personal för en bättre hemtjänst".

Utgångspunkten för projektet är att "uppifrånstyrning", detalj- och regelstyrning, måste bort från hemtjänsten och ersättas med respekt för de kunskaper och erfarenheter som brukare, vårdbiträden och arbetsledare har. Inom projektet vill man skapa förutsättningar för en dialog mellan brukare och personal och stimulera gemensamt lokalt utvecklingsarbete utifrån de förutsättningar som råder.

Lary

Mycket om kampanjen för demokrati i detta nr

Statens Handikappråd, vars chef är Bengt-Olof Mattsson, har i en broschyr (som du kan få gratis från rådet — även på punkt eller kasset) samlat en rad citat som visar att rådet, trots att det är ett staten underställt organ, kan och vågar säga sanningar.

Rådet driver för närvarande en viktig kampanj i demokratifrågor. Om detta kan du läsa i en kort intervju med rådets B-O Mattsson på annat ställe i detta nummer av Lary.

Men här och var i spalterna finner du också korta citat ur olika uttalanden som rådet gjort i skilda sammanhang. Citaten är väl värda att läsas, begrundas och att få bli utgångspunkter för vårt eget agerande i våra föreningar och andra sammanhang.

Lary DIN
 tidning!

HJÄLP! RADIOHJÄLPEN!

Hej!

Jag heter Eva Bergström och ska hjälpa er att genomföra radiohjälpkampanjen hösten 1990. Jag arbetar sen 3 år tillbaka som fristående informationskonsult med i huvudsak ideella organisationer som uppdragsgivare.

Mitt första uppdrag var att genomföra radiohjälpkampanjen "Nyckelpigan" åt Neurologiskt Handikappades Riksförbund, våren -87. Efter det har jag bl a arbetat åt Hörselfrämjandet (radiohjälpkampanj), Saga Motion, Socialstyrelsen, Pool 2 Tusen (en sammanslutning av 46 idrottsförbund), samt genomfört Södermalms 700-årsjubileum, våren -88.

Fritiden ägnar jag åt En Rökfri Generation (sitter i styrelsen), fritidshuset på Värmdö och ridning. Bor gör jag på Södermalm i Stockholm där jag också har mitt kontor.

Att nu få genomföra radiohjälpkampanjen tillsammans med er

ser jag som en jättespännande uppgift och en stor utmaning. Jag är övertygad om att vi slår omvärlden med häpnad om vi alla drar vårt strå till stacken.

Att också du inser hur viktigt det är för Laryngförbundet att komma ut med information till alla svenskar om vad det innebär att vara laryng- eller gloss/hemilaryngektomerad och samtidigt stärka kassan, är jag övertygad om. Därför litar jag på att du och alla andra medlemmar kommer att ställa upp mangrant och hjälpa till. Vi återkommer i Lary och på andra sätt med hela kampanjuppläggningsen och tips på vad varje medlem resp förening kan göra.

Du är alltid välkommen att ringa mig på tel 08/714 75 50.

Vi hörs snart igen!

Eva

PS. Glöm inte att vi alltid ska ha kul när vi jobbar!

• Handikapp- rådet:

Eftersattheten för människor med funktionshinder gäller all verksamhet i samhället.

(ur skrivelse till regeringen 1987-12-02)

• Handikapp- rådet:

Verksamheten med hjälpmedel ska kännetecknas av att hjälpmedlen i princip är kostnadsfria för den enskilde. Vidare ska de tillhandahållas utan inkomstprövning och i princip utan övre gräns för hjälpmedlets kostnad. Utvecklingen på hjälpmedelsområdet visar att dessa principer alltmer urholkas. Egenavgifter införs. Väntetiden för hjälpmedel förlängs.

(ur yttrande till riksdagens socialförsäkringsutskott 1986-04-21)

Stensundsveckan:

Allt från Sallert till strålproblem

Att ha Sallert som underhållare på en rehabiliteringsvecka tillhör kanske det exklusiva. Men på Rehabveckan på Stensund fanns hon med. Årligt talat engagerad av en jämsides organiserad kurs av Frisksportarna, men de bjöd på underhållningen. Så varför inte...

Rehabveckan på Stensund blev annorlunda på andra sätt också. För första gången fanns glossektomerade med — ett bevis på att denna nya grupp inom Laryngförbundet håller på att akklimatisera sig hos oss.

Närkontakten med glossektomerade gav naturligtvis en mängd nya erfarenheter. Positivt. Så betraktat även av de glossektomerade själva. Sociala frågor och våra rättigheter är ett självklart diskussionsämne på en rehabvecka. En förmiddag åt detta stora ämnesområde betyder väl använda timmar.

Bland gästföreläsarna fanns bl a docenten Hans Strander som behandlade frågor som har med strålning att göra: En verksamhet som är på gott och ont, Dr: Eva Munk-Wiglund återfinns till vardags på öron-näsa-hals på Karolinska sjukhuset. Hon kan på ett kunnigt sätt berätta om allt kring laryngoperationerna.

Kurator Gun Mari Larsson ägnade sin tid på rehabveckan åt att diskutera och informera tillsammans med anhöriga till opererade.

Utflykter, motion, konstnärliga övningar och kamratlig samvaro fyllde för övrigt den uppskattade veckans tid.

Siv Baglien.

Kommunalt ansvar för omsorger

Bengt Lindqvist, den biträdande socialministern som tidigare varit ordförande för HCK (Handikappförbundens Centralkommitté) har nyligen varit indragen i en debatt med statsvetaren Hans Esping om äldre- och handikappomsorger.

Lary finner inte skäl referera denna debatt, men däremot klargör Bengt Lindqvist vissa fakta och ställningstaganden som är av intresse. Därför har vi tagit fasta på följande i Lindqvists inlägg i Dagens Nyheter (29 juli):

Frågan om äldreomsorgen är högaktuell genom äldredelegationens rapport "Ansvaret för äldreomsorgen", som nu är på remiss till bl a landsting, kommuner, pensionärsorganisationer, handikapporganisationer och löntagarorganisationer.

■ Kommunalt ansvar

Äldredelegationen föreslår att den oklara ansvarsfördelning som i dag finns mellan kommuner och landsting när det gäller äldre- och handikappomsorgen ska lösas genom att kommunerna får det samlade ansvaret.

Frågan om huvudmannaskapet togs upp av en parlamentarisk utredning, äldreberedningen, som kom med betänkandet "Äldreomsorg i utveckling". De flesta remissinstanser var positiva till en förändring av huvudmannaskapet men flera ville gå längre än vad beredningen föreslagit.

Regeringen tog fasta på detta och i propositionen "Äldreomsorgen inför 90-talet" som lades fram våren 1988 sades följande: "Mycket talar för att primärkommunerna, förutom det ansvar de i dag har, bl a

även bör vara huvudmän för hemsjukvård, dagverksamheter, alla typer av servicebostäder och gruppboende samt lokala sjukhem. Frågan om förändringar av huvudmannaskapet samt andra förändringar i syfte att åstadkomma ett mer enhetligt ansvar för samhällets äldreomsorg bör beredas närmare i en särskild delegation."

En enig riksdag ställde sig bakom detta förslag.

■ Vi är inte "för snabba"

Den kritik som kan riktas mot oss politiker är inte att beslut fattats för snabbt utan att frågan om ansvaret för äldre- och handikappomsorgen alltför länge tillåtits att vara olöst. Frågan har stötts och blötts i 20 års tid. Det är min varma förhoppning att vi nu äntligen ska vara mogna för beslut. Det har äldre och handikappade som är i behov av vård och omsorg rätt att kräva. Alltför många har kommit i kläm på grund av den oklara ansvarsfördelningen.

Äldredelegationens förslag innebär att kommunerna ska svara för det finns särskilda boendeformer med service och omvårdnad för alla som behöver det. Det kan vara ålderdomshem, servicebostäder, lokala sjukhem och gruppboende tex för åldersdementa och för unga hjärnskadade. Kommunerna ska också bli ansvariga för insatser som ges i enskildas hem både när det gäller service och sjukvård.

■ Hemtjänst och hemsjukvård under samma hatt

Hemtjänst och hemsjukvård ska förenas i en samlad hemvård med en politisk nämnd och en förvaltning. På det sättet undviks de revirstrider som annars lätt uppstår. Kommunerna ska också få ekonomiskt ansvar för långtidssjukvården som inte är medicinskt motiverad.

■ Pengar till kommunerna

För att klara dessa uppgifter kommer pengar att överföras till kommunerna.

Frågan om ansvaret för primärvården kommer att behandlas i en särskild utredning.

Detta innebär inte dödsstöten för landstingen. I debatten har tanken förts fram att äldreomsorgen skulle överföras till landstingen och inte till kommunerna. Jag menar att det skulle vara en dålig lösning.

■ Lägg besluten nära dem som berörs

Det är en fördel att besluten om äldreomsorgen läggs så nära de berörda människorna som möjligt och det kan bäst ske i kommunerna. Tanken att överföra ålderdomshem, servicebostäder, gruppboende och ansvaret för hemtjänsten från kommuner till landsting torde vara främmande för de flesta.

Författarinna med livsmod aktiv i Engelskt förbund

För tolv år sedan drabbades Christine Piff, maka och trebarnsmor bosatt strax utanför London, av cancer i vänster käkhåla.

— Min yngste var sex år gammal. Jag jobbade för fullt, hade alltid känt mig frisk och stod mitt uppe i livet. Det kunde inte vara sant!

Så reagerade Christine först när hon fick beskedet om cancer. Om den svåra sjukdomstiden, om sin och familjens kamp, har Christine skrivit en bok med den välfunna titeln "Let's face it".

Som den engelska titeln antyder handlar det inte bara om att stå ansikte mot ansikte med sanningen. Boken handlar också om hur det är för en ung kvinna — mån om sitt utseende — att mista en del av sitt ansikte och bli bärare av en ansiktsprotes.

Innan Christine blev sjuk arbetade hon som förskollärare. Idag ägnar hon all sin tid och kraft på den organisation hon från början byggt upp ensam och som hon gett samma namn som titeln på sin bok — "Let's face it". Till Sverige, där hon besökt både Göteborg och Stockholm, kom hon på ett resestipendium. Syftet var bl a att studera hur man sätter fast proteser i ben med hjälp av titanskruvar.

Den information och kunskap Christine samlar in har hon sedan nytta av vid sina kontakter med patienter och yrkesverksamma hemma i Storbritannien.

— I höst ska jag resa till Boston i USA också på mitt stipendium, berättar hon. Där har bildats en liknande organisation som hemma i England efter vårt mönster. Vi håller hela tiden kontakt med varandra om nyheter och sånt vi har nytta av att känna till.

"Let's face it" i Storbritannien har idag cirka 1 000 medlemmar. Det är en organisation för alla med ansiktsskador. Det kan vara människor som brännskadats, varit med om bilolyckor, opererats för cancer eller har medfödda defekter i ansiktet.

— Oavsett varför man har en deformitet i ansiktet blir konsekvenserna desamma, resonerar Christine. Man tappar självförtroendet, isolerar sig och blir deprimerad. Därför tar vi emot alla. Men de flesta är ändå människor som har haft cancer, tillägger hon.

■ God sjukvård

När Christine själv opererades för cancer fick hon god vård och ett bra omhändertagande av personalen på sjukhuset. Men när hon kom hem efteråt dök svårigheterna upp.

— Där stod jag och kunde varken äta eller prata ordentligt. Det hade ingen förberett mig på. Det var en chock.

— Det är då man behöver ett telefonnummer att ringa, någon som kan lyssna, säger hon.

Ur den erfarenheten föddes så småningom "Let's face it". Christine menar att den bästa hjälpen och förståelsen får man från en människa som själv upplevt samma svårigheter.

— Vi vill på ett tidigt stadium träffa den som drabbats. Man behöver få veta innan operationen om det stöd som trots allt finns att få. Därför är det viktigt för oss med lokala organisationer som har kontakter ute på sjukhusen med yrkesverksamma.

■ Rikstäckande

Idag har "Let's face it" 18 regionala föreningar över hela Storbritannien inklusive Skottland och Irland. Medlemmarna möts ungefär varannan månad. Sjukvårdspersonal som läkare, logoped, dietister, sköterskor och kuratorer ingår. Föreningen ordnar möten och före-

läsningar på sjukhus och andra institutioner.

— Men det allra viktigaste är att stödja den enskilde och hans familj, framhåller Christine. Det gör vi både individuellt men också genom att sammanföra familjer som har liknande problem med varandra.

Som exempel på konkreta åtgärder nämner Christine att t ex gå restaurant tillsammans och äta.

— Först kanske vi äter tillsammans hemma flera gånger innan vi är mogna för restaurantbesöket. Vi håller på så länge det behövs, förklarar hon bestämt. Stödet anpassas till individen så vad vi gör varierar från fall till fall. Att följa med på läkarbesök är en annan vanlig stödåtgärd.

■ Finansiering

Pengar till verksamheten får man från många olika håll. Donationer och bidrag är de största inkomstkällorna. Stor del av Christines tid går åt till att ansöka om pengar. De arvoden hon själv får när hon föreläser går oavkortat till organisationen. Den största utgiften betingas av medlemsbladet — också det kallat "Let's face it" — som sänds gratis till alla medlemmar och utkommer tre gånger per år.

Medlemsbladet innehåller nyheter från distrikten, mötesrapporter, notiser från medlemmarna och Christines egen spalt. Sin spalt fyller hon med allt från reserapporter till högst personliga tankar och funderingar. I bladet presenteras också råd och rön från läkare och tekniker om medicinska och tekniska nyheter.

— Medlemsbladet är själva nerven i vår verksamhet, säger Christine. Ingen ska behöva missa det så därför är det gratis!

"Let's face it" är en stark kvinnas verk, skapat ur erfarenhet, inlevelseförmåga och initiativkraft.

— Utan min mans stöd och utan mina barns förståelse hade det aldrig gått. De ger mig kraften, säger hon anspråkslöst.

— Det är också tack vare dem som jag aldrig en sekund tänkte ge upp när sjukdomen slog till!

Monica Sterner Juto

Handikapprådets chef:

UTVECKLA DEMOKRATIN

Att fritt kunna träffas, yttra sig och inhämta information är rättigheter som alla har i Sverige. Det står i grundlagen.

Staten och kommunerna ska trygga människornas rätt till arbete, bostad och utbildning. Det står också i grundlagen.

Men för många handikappade ser verkligheten annorlunda ut. Arbetslösheten bland handikappade är dramatisk. En miljon bostäder är otillgängliga för människor som använder rullstol. Rätten till utbildning sätts i fråga för många handikappade.

Många kan p g a handikapp inte heller utnyttja sin grundlagsfästa mötes-, yttrande- och informationsfrihet.

Därför har statens handikappråd startat en demokratikampanj.

— Det är dags för en kraftsamling i handikappfrågorna, säger chefen för statens handikappråd, Bengt-Olof Mattsson.

— En utgångspunkt för vår demokratikampanj är de grundläggande fri- och rättigheterna, som garanteras medborgarna i regeringsformen, berättar han.

Det är osäkert om färdtjänsten stäl-

Handikapprådets uppgifter:

Statens handikappråd har till uppgift att verka för förbättrade levnadsförhållanden för funktionshindrade.

Rådet verkar för att samhällsorganen i sin verksamhet beaktar handikappfrågorna.

Rådet bedriver upplysningsverksamhet i handikappfrågor.

(ur regeringens instruktion för statens handikappråd 1988-11-10)

• Handikapprådet:

För människor med funktionsnedsättning är rätten till utbildning således inte lika självklar som för andra. För dem är denna rätt, liksom många andra rättigheter, i praktiken fortfarande inskränkt.

(ur yttrande till utbildningsdepartementet 1987-12-02)

ler upp när en person vill delta i ett möte.

Den som är döv får ofta inte någon teckenspråkstolk, och kan inte vara med.

Den som är synskadad är utestängd från största delen av informationen i tidningarna. Så är det också för psykiskt utvecklingsstörda.

Sjukvårdens brister drabbar handikappade hårt.

— Vår demokratikampanj gäller alla handikappgrupper. Målet är rättvisa och delaktighet, säger Bengt-Olof Mattsson.

Upptakten för demokratikampanjen är en broschyr om handikappolitiken. I den konstateras att klyftorna mellan människor med och människor utan handikapp inte utjämnas.

I stället verkar klyftorna att öka.

Ur Sveriges författning:

Det ska särskilt åligga det allmänna att trygga rätten till arbete, bostad och utbildning.

(Regeringsformen, 1 kap. Statsskickets grunder)

Varje medborgare är gentemot det allmänna tillförsäkrad

1. yttrandefrihet: frihet att i tal, skrift eller bild eller på annat sätt meddela upplysningar samt uttrycka tankar, åsikter och känslor,
2. informationsfrihet: frihet att inhämta och mottaga upplysningar samt att i övrigt taga del av andras yttranden,
3. mötesfrihet: frihet att anordna och bevista sammankomst för upplysning, meningsyttring eller annat liknande syfte.

(Regeringsformen, 2 kap. Grundläggande fri- och rättigheter)

11 tjänster dras in vid HCK:s kansli

Under den korta och något lakoniska rubriken PENNINGBRIST! redovisar HCK-Rapport (interntidning för Handikappförbundens Centralkommitté till vilken Laryngförbundet är ansluten) hur det står till i samarbetskommittén.

Ärligt talat och försiktigt formulerat: Illa. Eller om man så vill, utomordentligt allvarligt.

I HCK-Rapports artikel redovisas hur man från kommitténs sida tvingas att starkt begränsa sina internationella engagemang, vilket skett samtidigt som handikappinternationalen brottats med jätteproblem. Inte mindre än elva (11)! tjänster på HCK:s kansli blir antingen indragna helt eller vakantsatta.

Som synes en minst sagt besk medicin, kommenterar Jean Claesson på informationssidan på HCK.

— En av de första riktigt allvarliga signalerna kom vid bokslutet 1987. Under 1988 växte underskottet i verksamheten. Även 89 års prognoser visar på förluster om ingenting görs.

HCK fick en delvis ny styrelse vid kongressen i våras då Lars Östman utsågs till ordförande och Anne Bohman till vice. Ekonomiansvarig blev Hans Smedberg från Sveriges Dövas Riksförbund.

Här är Liv

LIV HÖGLUND heter jag. Född och uppvuxen i Stockholm.

Efter avslutad gymnasietid utbildade jag mig till sjuksköterska med operationssjukvård som specialitet.

Arbetade några år som sjuksköterska och sökte sedan till Tandläkarehögskolan i Stockholm. 1980 var jag färdig tandläkare och har sedan dess tjänstgjort på Tandläkarehögskolan en tid, två och ett halvt år i Folk tandvården på Gotland och de senaste sex åren som sjukhus-tandläkare i Stockholm.

Till Karolinska sjukhusets avdelning för tand- och käksjukdomar kom jag 1987.

Jag arbetar huvudsakligen med patienter som har tumörsjukdomar och är ansvarig för behandlingen av patienter som skall strålbehandlas i huvud/halsområdet.

De senaste 10—15 åren har behovet av tandvård hos patienter som strålbehandlas uppmärksammas mer och mer — mycket tack vare min företrädare, specialtandläkaren Gösta Karlsson.

Det finns dock en hel del kvar att göra inom detta område för att patienterna skall få en optimal odontologisk behandling även efter utförd strålbehandling. Samarbete med privattandläkare och Folk tandvården är ett "måste" för att patienterna i forstättningen skall kunna upprätthålla ett gott tandstatus och på så sätt öka sin livskvalitet.

Fotnot:
Liv Höglund är Laryngförbundets förtroendetandläkare. Red

TEXTTELEFONEN - EN UNIVERSAL- TERMINAL

En ny texttelefon som är något av en universalterminal för vuxendöva, hörsel- och talskadade har Gregor Bonderud, konsult i Telematikprojektet, tagit fram under våren.

— För det första skulle jag ta fram en ny texttelefon, som på en gång kunde bli en efterföljare till "Svarta Maja" (Diatext 1), förklarar Gregor, och samtidigt vara en telefon med många finesser för den som så önskade. Den skulle givetvis också ha en bra ergonomi med rejält tangentbord m m. För det andra skulle priset hållas nere, d v s helst hamna en bra bit under de nuvarande.

Detta gav förutsättningarna rätt klart, berättar Gregor vidare, att utgå från en kommersiellt tillgänglig persondator eller "intelligent" terminal, och förse den med lämplig programvara så att kraven kunde klaras. Sedan tillkommer förstås en del mindre anpassningar i hårdvaran, också för att ge visuell information om linjestatus m m. Nu är Gregor klar med några prototyper. Men inte nog med det: den här terminalen skulle också kunna prata med vissa databaser, KOM, Permobas m fl, och med dem som finns inom Videotex-familjen. De senare är inte minst viktiga med tanke på den mängd information som finns där, och de satsningar som nu görs av konsortiet Televerket/IBM/Esselte d v s i princip fortsättningen på Teleguide.

Den här telefonen skall alltså bli något av en universalterminal, i varje fall för dem som är vuxendöva, hörselskadade eller talskadade menar Gregor.

En utvärdering av den här idéns hållbarhet pågår. Samtidigt pågår företagskontakter för att utvärdera intresset för en mera seriemässig produktion, om försöken slår väl ut.

Gregor Bonderud visar datordelen av den nya texttelefonen

Östgötalarynger på rehabdagar

Östgötalaryngernas tre rehabiliteringsdagar tillbringade medlemmarna huvudsakligen på Fredensborg, och man var inte mindre än 25 pers. I härlig svensk försommar kunde man förstås inte låta bli att kosta på sig en och annan utflykt.

Visans skepp var och är ett intressant utflyktsmål. På 20 stora stenar bjuds en visans skeppssättning. I varje sten finns nämligen en visa eller sång inhuggen.

Initiativtagare till detta märkliga visskepp är Ivar Gustafsson, som fungerade som laryngernas guide vid besöket och han passade också på att visa bruksmuseet i Storebro. Ivar Gustafsson är den person som startade båttillverkningen i Storebro, båtar som nu är välkända inte bara efter svenska kuster och innanvatten.

De kända rumskulla-träden åker man inte gärna förbi. Den stora tallen och den ännu mera imponerande Rumskullaeken med sina nära 13 meter i omkrets vid brösthöjd och 14,33 vid roten. Höjd 16 meter.

Djursdala kyrka från 1692, och sevärd, prydd med ett otal målade motiv från både gamla och nya testamentet är också ett omtyckt utflyktsmål.

Ensamma kvar vid Visans skepp blev Karin Pettersson och Ann-Britt Eriksson, som ser ut att försöka sig på att sjunga vals på Mysingen.

Sedan man gått rakt igenom den stora eken samlades alla framför den för fotografering. Längst upp till höger, föreningens ordf Nils Björck.

Medic Alert

— ett nytt system för medicinsk info

Medic Alert är ett för Skandinavien nytt identifieringssystem för individer med sådana medicinska tillstånd (sjukdom, medicinsk behandling osv), som är av betydelse för sjukvården att känna till, även om patienten ej själv kan informera om det.

Kärnan i systemet är ett armband som har Medic Alerts internationellt välkända symbol på utsidan. På insidan har graverats dels de viktigaste diagnoserna och ev medicinering av betydelse. Dels också individens identifieringsnummer i systemet, och slutligen "larmtelefonnumret" till den informationsbank där ytterligare medicinska uppgifter finns om individen samt uppgifter om anhöriga, ordinarie vårdinrättning m.m. Dock lagras endast sådana uppgifter som patienten själv godkänt!

Man har valt armband som den viktigaste informationsbäraren i detta internationellt kända system för att så långt möjligt garantera att det finns tillgängligt även vid badning osv.

Om man har valt att komplettera detta med en central informationsbank för att medge fylligare uppgifter. Och för att så långt möjligt eliminera språkproblemen.

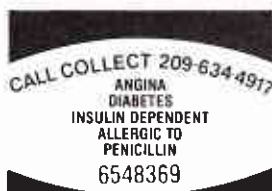
Informationsbanken sköts, gemensamt för Skandinavien, av SOS Alarming genom SOS-centralen i Stockholm.

Medic Alert är en helt idéell organisation, som startades i USA 1956 av Dr Marion C. Collings. Runt om i världen finns nu 2,5 miljoner individer anslutna till systemet, där dock varje land, eller grupp av närliggande länder, fungerar som självständiga filialer.

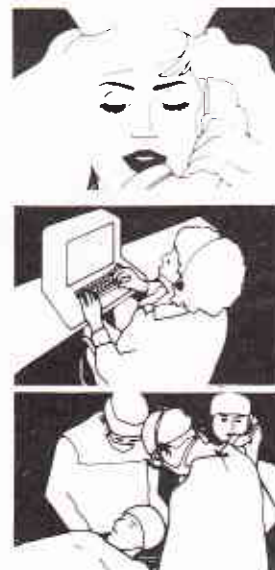

SÅ HÄR FUNGERAR MEDIC ALERT:

1. Ditt emblem, som har den internationellt välkända medicinska symbolen startar upp MedicAlert-systemet, världens enda allsidiga medicinska informationssystem.
2. På emblemets baksida är Dina viktigaste medicinska tillstånd samt Ditt personliga identifieringsnummer och MedicAlerts dygnet runt tillgängliga skandinaviska telefonnummer graverade.

3. Ett larmtelefonsamtal från någon sjukvårdsinrättning medför att lagrad information tas fram.
4. Inom sekunder kan informationen vidarebefordras.
5. Dina livsviktiga data möjliggör för vårdpersonalen att ställa rätt diagnos och ge rätt behandling och detta kan rädda Ditt liv.

Dessutom förses Du med ett "plånbokskort", som regelbundet eller vid behov uppdateras.

□ Nära en miljon människor i Europa dör varje år på grund av tobaksbruk enligt WHO:s beräkningar. Om trenden inte bryts snabbt kommer 100 miljoner av dagens européer att dö av rökningen. Hälften av dem kommer att vara mellan 40 och 69 år, och förlora i genomsnitt 20 år av sina liv.

Konferensen i Madrid arbetade fram ett utkast till manifest mot tobaken:

1. Erkänn och håll fast vid människors rätt till ett rökfritt liv — "frisk luft ska vara normen".

— **Vårt slutmål är ett rökfritt Europa. Vårt första delmål är att minst 8 av 10 européer är rökfria år 1995.**

— **Regeringarna står nu inför utmaningen att vid-**

ta de åtgärder som bara de kan göra.

Det sägs i ett uttalande efter den första europeiska konferensen om tobakspolitik, som hållits i Madrid.

2. Lagfäst rätten till rökfria gemensamma lokaler.

3. Förbjud i lag reklam, sponsring och främjande av tobaksprodukter från tobaksindustrins sida.

5. Förbjud nya former av nikotinintag och stoppa framtida marknadsföringsstrategier från tobaksindustrin.

6. Inför en avgift på minst en procent av vinsten på tobaksförsäljning för att finansiera kontroll och hälsobefrämjande aktiviteter.

7. Beskriv effekterna av pandemin (sjukdom som sprids i många länder) och värdera motåtgärdernas effektivitet.

8. Erbjud breda möjligheter till stöd åt rökare som vill sluta.

9. Skapa allianser mellan alla sektorer i samhället som vill främja god hälsa.

10. Informera varje samhällsmedlem om farorna med tobaksbruk, och om pandemins omfattning.

Bohuslän satsar på handikappade

Inom handikapprörelsen har man observerat hur olika handikappades förningliv hanteras i olika län. I HCK-rapport avslöjas hur t ex Skaraborgs län ser på handikapprörelsen.

Bl a har Skaraborgslandstinget hantarat anslagsfrågorna på ett sådant sätt att man omöjliggör samverkan mellan handikapporganisationerna i länet.

Ett bra exempel på motsatsen är Bohuslandstinget som höjt anslaget för samverkan inom HCK:s ram med 300 000:—.

— Att vi har kommun-HCK i varje kommun i Bohuslän har givit oss särskild styrka, säger HCK-ordföranden i länet, Bengt Lundqvist.

• Handikapp-rådet:

"Klyftorna mellan funktionshindrade och icke funktionshindrade visar ingen tendens att utjämnas — snarare är det tvärtom."

(ur skrivelse till utbildningsdepartementet 1988-12-14)

Hjälpmedelspalt

En mycket kort spalt denna gång, då Larys utrymme är knappt men manuskripten många.

På utställningen Handikapp 89 visades (naturligtvis) vår senaste videofilm, som blev mycket väl emottagen. Störst intresse visade landstingsfolk från hela landet.

Den nya Polycomen — som kan tala — väckte också ett berättigt intresse. Besökarna tittade på film och visades där efter till Gewas monter för demonstration.

Telefonförstärkaren MMT och dess olika varianter var också ett kärt demonstrationsobjekt på Mässan.

Behjälpliga montermedarbetare var de stilfullt uppdressade Inga G, Anna Lisa S, Gull-Britt M, L O Paulsson och Göran Vellin-Berger, till vilka härmed riktas ett varmt tack för gott jobb. Arbetsamma dagar med jättetrevlig samvaro.

Elov

■ AMERIKANSK TEXTTELEFON I SVERIGE

Hörselfrämjandets försäljningsbolag (AB Hearing) i Sverige, har meddelat att man under hösten 1989 kommer att marknadsföra en amerikansk texttelefon av enklare modell.

Marie-Louise manar:

BÖRJA DAGEN BÄTTRE!

Som alla vet har maten stor betydelse för vårt välbefinande. Men det är inte betydelselöst VAD och HUR OFTA vi äter. För att må bra, bör man äta minst TRE gånger om dagen; frukost, lunch och middag. Många är säkert också beroende av ett eller flera mellanmål.

Det är mycket viktigt att äta (ordentligt) på morgonen. Ja, frukosten kan nog betraktas som den viktigaste måltiden. Då har vi ju varit fastande de närmaste 10–12 timmarna. Det har gjorts studier både på vuxna och barn som visar att morgonmålet både ökar välbefinnandet och förbättrar prestationsförmågan.

Frukosten bör innehålla en fjärdedel av dagsbehovet av energi och näringsämnen. Därför bör vi lägga ner lite omsorg på VAD vi äter till dagens första måltid.

Oftast är det nog så att frukosten är ganska standardiserad. Men vid närmare eftertanke kan den faktiskt varieras ganska mycket.

Har man begränsad förmåga att tugga och/eller svälja kan det vara mer problematiskt att komponera en väl sammansatt frukost. Därför följer här några förslag som kanske kan vara till hjälp.

Bröd och mjölk

Bröd eller andra spannmålsbaserade livsmedel ingår som regel alltid i frukostmålet och ger ett bra tillskott av protein, järn samt B-vitaminerna tiamin (B₁), niacin och pyridoxin (B₆). Bröd kan vara svårt att svälja. Lättast går som regel tunnt skuret mjukt bröd utan kanter, som doppas i te, kaffe eller någon annan dryck. Undvik degigt bröd.

För att kroppen lättare skall kunna utnyttja järnet i bröd och spannmål, behöver den C-vitamin. Det finns i frukt, bär och flertalet grönsaker. Citrusfrukter (apelsin, grapefrukt, clementin och liknande), liksom kiwifrukt, nypon, svarta vinbär och jordgubbar är speciellt rika på C-vitamin och kan mycket väl ingå i frukostmålet.

Mjölk i någon form utgör också basen i denna måltid. Den är viktig tack vare sitt rika innehåll av kalcium. Såväl mjölk som filprodukter och ost finns i varierande fetthalt. Är man överviktig bör de fettlåga produkterna användas.

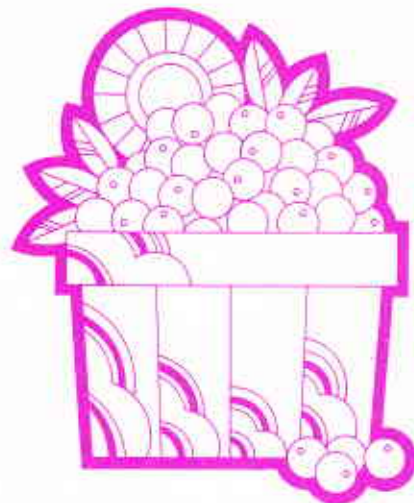
Magra mjölkprodukter

lättmjölk, mellanmjölk
lättfil
naturell lättyoghurt
keso, kvarg
mager ost (10 % fett)
halvfet ost (17 % fett)

Även om man inte har problem med övervikt, bör man se upp med feta mjölkprodukter. Mjölkfettet är mättat och kan därför bidra till förhöjd kolesterolhalt i blodet.

Långt ifrån alla känner för att äta på morgonen. Men trots dålig aptit, bör man börja med att försöka äta åtminstone en *liten* mängd mat. Om tiden är knapp på morgonen, så förbered gärna en del av frukostmålet kvällen innan.

Marie-Louise Söderberg
Dietist

FRUKOSTFÖRSLAG

1.
3 dl filmjölk
3/4 dl vetegroddar

1,5 dl juice eller pressad apelsin/grapefrukt

- Välj C-vitaminrik juice som apelsin-, grapefrukt- eller svartvinbärsjuice.

- Se till att vetegroddarna blir ordentligt nerrörda i filmjölkens resp frukt/bärsoppa. (De blir då lättare att svälja.) Vetegroddarna ger bl a ett bra tillskott av fibrer.

2.
2,5 dl frukt- eller bärsoppa
1/2 dl vetegroddar

Soppa kan t ex tillagas av en stor barnmats-

burk (200 g) med frukt eller bär, 1,25 dl vatten och 1 tsk potatismjöl.

Blanda först barnmatspuren och vattnet. Rör ut potatismjölet i lite kallt vatten och tillsätt blandningen till den utspädda purén. Låt soppan få ett uppskok.

(Pröva även någon annan soppa, som tex nypon-, blåbär- eller blandad fruktsoppa.)

3.
3 dl välling (gärna fullkorn)
1,5 dl juice

4.
Äggröra
ansjovis- eller sillfilé
1,5 dl juice

Till äggröran behövs 2 ägg, 3/4 msk vetemjöl, 1,5 dl mjölk, en nypa salt, 1/2 msk margarin.

Vispa ut mjölket i lite av mjölken. Tillsätt resten av mjölken, ägg, salt och vispa till en smet.

Smält margarinet i en stekpanna eller tjockbottnad kastrull. Håll i smeten och hetta upp den på mycket svag värme. (För stark värme ger grynig konsistens.) Rör HELA TIDEN mot botten med en träsked eller trägaffel.) Äggröran är färdig när konsistensen är tjock och krämig.

5.
Havregrynsgröt (1 dl gryn, 2,5 dl vatten, lite salt)
2 dl mjölk
1,5 dl juice

6.
Bovetegröt (1/2 dl boveteflingor, 2,5 dl vatten, lite salt)

puré av tex aprikos, blåbär eller katrinplommon

1,5 dl juice

7.
Mannagrynsgröt
1,5 — 2 dl mjölk
bär eller fruktmos

Till en portion gröt behövs 1/2 dl mannagryn, 2,5 dl mjölk och en nypa salt.

Koka upp mjölken. Vispa i mannagrynen och låt dem långsamt koka i 4—5 min. Rör ofta i gröten så att den inte bräns. Salta.

Det är bra om dessa frukostförslag kompletteras med 1—2 smörgåsar:

Mjukt bröd
bordsmargarin
något av följande pålägg:
smältost (dvs bredbar ost)
messmör
keso
bredbar leverpastej
kaviar
mosat ägg med kaviar

Om Du har svårt att äta bröd (och annan föda som är svår att svälja), är det bra om Din mat kompletteras med ett näringstillskott i pulverform som heter Semper Berikning. (Det säljs på apotek.)

Till frukost används Semper Berikning lämpligen i gröt och välling enligt följande:

havregrynsgröt	—	1/2 dl	Semper Berikning
bovetegröt	—	2 msk	" "
mannagrynsgröt	—	2 msk	" "
välling	—	3/4 dl	" "

Blanda först ut Semper Berikning med grötgrynen resp vällingpulvret. Följ därefter receptet.

Du förlorar om du bor på "fel plats"

Reglerna för handikappersättningen tolkas olika, beroende på var i landet man bor, läser vi i ett pressmeddelande från dfs (Socialdepartementets delegation för social forskning).

— Det är uppenbart att kostnader och behov av hjälp varierar med typen av handikapp. Men hur och när olika handikappade får sina ansökningar om ersättning beviljade beror på vilket tryck man har på försäkringskassan i allmänhet och bedömningen hos de enskilda kassorna, säger dfs.

— Vissa handikappgrupper tycks ha lättare att få gehör än andra.

Att det också är av avgörande betydelse var i landet man bor, vilket

dfs konstaterar, är ingen nyhet. Hur civildepartementets undermedicin, decentralisering och mera kommunalt självstyre, ska kunna kurerar detta sjukliga tillstånd undandrar sig min bedömning. Men att ett ökat självstyre skulle påverka sådant som att hälften av alla ansökningar om handikappersättning avslås i vissa län medan det i andra "bara" är var tionde som får nej, har jag svårt att förstå.

Sanningen är fortfarande den att statsmakterna måste skaffa sig medel att komma åt alla dom i län och kommuner som inte tillåter att funktionshindrade får det stöd som riksdag och regering beslutat att de ska ha.

J.C.
(HCK-rapport)

Aktiva Göteborgare

Göteborgsföreningen, aktiv som alltid, kan i sin verksamhetsberättelse för 1988 berätta att man större delen av året regelbundet och med gott deltagande från medlemmarnas sida, genomför träffar varje onsdag.

En onsdag i månaden träffas man på Foniatriska avdelningen på Sahlgrenska sjukhuset. Övriga kvällar i föreningens egen lokal. Sammankomsterna på Sahlgrenska är reserverade för opererade medlemmar.

Sjukvårdsförvaltningen i Göteborg har givit ekonomiskt anslag till föreningen, vilket betytt att besöksverksamheten på sjukhusen kunnat vidgas. I denna verksamhet har flera av föreningens medlemmar ställt upp och hjälpt till.

Tre av föreningens medlemmar gick bort under 1988: Lennart Claesson, Erik Nicklasson och Bengt Lundvall, vilka ihågkoms med parentation vid årsmötet.

Till ordförande omvaldes Eric Hermansson som också utsågs till föreringsombud i HCK.

Föreningen har 122 medlemmar.

Under 1988 genomfördes en talkurs, information om rökning i tre skolor i Trollhättan samt ett antal resor och en julfest.

Jag vill dansa med Lars Paulsson

Lary har fått ett varmt och mycket personligt brev från Lena Söderlund. Brevet är verkligen värt att nå alla läsare av Lary. Det berättar oändligt mycket om vad gemenskap betyder för oss alla och det berättar hur viktig vår organisation är.

Här återger Lary brevet i dess helhet:

Jag heter Inga Gustafsson och är laryngektomerad. Nu arbetar jag inom Laryngförbundets konsulentprojekt, och har redan kommit i "kontakt med verkligheten". Bland annat har det skett genom besök på Karolinska sjukhuset, där jag fått tillfälle att bland annat träffa logopeden Jonas Karling och en av hans patienter.

Jag upplever det som om jag nu ställs inför spännande och viktiga uppgifter, och hoppas naturligtvis att kunna göra nytta.

Från 1 augusti träffas jag på tel 6043694. Om jag för tillfället inte kan nås på det telefonnumret går det naturligtvis bra att ringa Laryngförbundets kansli och lämna meddelanden som då vidarebefordras till mej.

Uppskattad talkurs

Vi var 12 medlemmar som bevistade en talkurs som arrangerats av Kjerstin Becker, och som blev verkligen uppskattad. I kursen deltog även 12 logopedelever som jag tror hade lika stort utbyte av kursen som vi själva.

Vi "tilldelades" samma logopedelev alla dagarna vilket var mycket bra, och vi arbetade enskilt och även i grupp. Det blev många tillfällen till munterheter som vi alla uppskattade.

Varje förmiddag och eftermiddag servade Kjerstin oss med kaffe och kakor, och lunchen intog vi på patienthotellet. Sista dagen bjöds vi på en festmåltid, därför vi hade varit "så duktiga".

Det var en omväxlande och trevlig kurs som vi hoppas återkommer årligen. Det gavs många tillfällen till intressanta samtal mellan oss medlemmar och logopeder. Det var en välarrangerad kurs som flöt mycket bra med olika inslag av olika aktiviteter.

Hustrurna hade kanske uppskattat om de fått vara med sista dagen för att samman-

Min önskan är att få höra "Du har gjort min grå värld till guld igen", med Vikingarnas orkester och få sväva ut på dansgolvet med Lars Paulsson. Jag tycker den låten skulle passa så bra för det är ju det Lars har gjort för mig. Han har hjälpt mig att komma igen.

Den 29 aug 1988 kom jag i ambulans från Roslagstulls sjukhus till St: Görans sjukhus som ett kolli. Det var nog ingen som trodde att jag skulle klara av att komma igen. Hade ju själv också slutat kämpa. Har sen 83 då jag opererades för tung o munbottencancer o diverse andra sjukdomar drogats med morfin för mina kroniska smärtor och lugnande o sömnmedel så jag inte skulle vara en bråkig och stökig patient utan finna mig i allt som läkarkåren sa. Hade totalt tappat självförtroendet och litade inte på någon människa, inte ens på mina barn. Klarade inte av att vara ute inte ens gå och handla och inte heller ha kontakt med mina vänner. Detta skulle kunna bli en lång historia om hur jag var.

Jag hade gett upp helt ville inte vara med längre. Det är här Lars kommer in i mitt liv. Hade lärt känna Lars genom Måndagsgruppen på KS 1986. För cirka 8 månader sen började Lars ringa mig han undra hur jag hade det och hur jag mådde. Dom första gångerna tänkte jag inte så mycket på det. Men konstigt nog så började jag längta efter dom där samtalen. Det var något som hände med mig, kände att det var någon som brydde sig om mig. Han fick mig att känna att jag betydde något. Jag började se framåt. Han såg till så att jag kom tillbaka till gruppen. Ja han till och med såg till så att jag kom till Mariahissen på föreningsmöte. Hur han lyckades med det fattar jag än idag inte. Jag var livrädd första gången mamma var med

träffa med andra i samma situation. Det tror jag skulle vara av intresse även om de själva finge stå för kostnaderna, som troligtvis skulle bli blygsamma.

Vid kursavslutningen uppvaktades Kjerstin med en blomma från förbundet, och vi medlemmar gav "våra" logopedelever var sin liten blomma.

Allt avlöpte i stort gemyt med en liten tår i varje öga. Jag vill passa på och hälsa till alla trevliga medlemmar som jag under mitt arbete träffat, och hoppas på en fortsatt god hälsa för Er alla.

Lars Dehlén

mig. Vad skulle dom tycka om mig som ser ut som ett dansande benrangel, inte kan tala eller äta ordentligt. Det var hemskt. Men vilken lycka när jag satt i taxin hem och grät av lycka. Men det är inte slut än med vad den mannen har fått mig att göra. Den 12-16 juni åkte jag (och min mamma förstås, jag måste ha henne med) till Stensunds folkhögskola. Det är en Anpassningskurs som förbundet har varje år. Där får både vi som drabbats av cancer och anhöriga från hela Sverige träffas och leva tillsammans i 5 dar. Det här är något jag varmt rekommenderar till alla, tror att alla som var där håller med mig om. Samma dag som vi kom vart min mamma dålig och måste åka hem det skulle ju jag med. Men jag övertalades att stanna. När jag sitter och skriver detta så slår mig tanken hur kan detta vara möjligt hur bar du dig åt Lars. För mig var ju allt slut och nu får jag knappt tiden att räkna till för allt jag vill göra. Jag känner mig nu starkare än jag någonsin har gjort.

Jag instämmer med vad Sigrid Lundin skrev i Lary Nr 1 -89. "Allt man får genomleva har någon mening, ger lärdom. Och man får andra, kanske bättre värderingar. Man hänger inte upp sig på bagateller". Sigrid är också med i Måndagsgruppen.

Jag vill på detta sätt visa att det går att komma igen. Tänk om vi alla som Lars har gjort, bjuder lite på oss själva vad mycket bättre allt skulle bli.

Jag vill också tacka Siv Baglien som höll i Stensundsveckan. Siv du är helt suverän och som bjuder så mycket på dig själv till andra. Har nu en önska att få en bråkdel av ditt sätt att leva och vara. Du gjorde mig nyfiken på livet igen. Jag tackar personalen på Stensund som ser till att det går att ordna såna kurser varje år. Ett stort tack till Laryngförbundet som har tagit emot oss Glossektomerade som inte har haft nån stans att ta vägen. Jag hoppas vi ska kunna nå så många som möjligt i hela landet. Är medveten om att ute i landet sitter människor som mår fruktansvärt dåligt, som skulle behöva någon att tala med.

Tänk på det vänner.

Än en gång Tack Lars Paulsson för det du har gjort och det du gör för mig.

Lena Söderlund

FÖC-NYTT

1. Texttelefonering till Danmark

Nu kan Du ringa från en texttelefon i Sverige till en texttelefon i Danmark utan att anlita FÖC.

Samtalet kopplas via AUTOMATISK FORMIDLINGSCENTER, AFC, i Danmark.

När Du från Sverige vill ringa till en texttelefon i Danmark gör Du på följande sätt:

- Slå landsnumret till Danmark 00945, invänta ton.
- Slå 65 99 65 99 (telnr till AFC). Tryck ner linjeknappen och invänta svar från AFC.
- AFC svarar på skärmen:
Den Automatische Formidler!
Indtast modtagerens telefonnummer, (8 cifre efterfulgt af RETUR)
- Skriv numret till den texttelefon Du vill ha kontakt med. Tryck på RETUR = radmatartangenten
- AFC repeterar numret och frågar sedan:
Modtageren er + det begärda telefonnummer?
Tast J eller N efterfulgt af RETUR.
- Om fel nummer repeteras, skriv N och Du kan sedan skriva in det begärda numret på nytt.
- Om rätt nummer repeteras, skriv J och tryck på radmatartangenten.
- AFC ringer då upp mottagarnumret. Är numret ledigt ringer AFC ca 1 minut. Är numret upptaget skriver AFC detta och avbryter forbindelsen. Nytt uppringningsförsök till AFC måste göras.

Du får betala för samtalet fr o m att AFC svarar.

2. Tala/Höra Direkt

Prov pågår nu vid samtliga FÖC för att kunna ta emot och förmedla samtal från/till döva som vill tala direkt till hörande eller talskadade som vill höra direkt.

Vid beställning skriver Du att Du vill Tala Direkt respektive Höra Direkt.

Under provet måste telefonisten i vissa fall överföra beställningen till en annan expedition, eftersom inte alla expeditionerna har Tala/Höra Direkt-utrustning.

FÖC ber då att få ringa upp. Du trycker upp linjeknappen och inväntar samtalet.

Vi räknar med att före årets slut skall samtliga expeditioner vara kompletterade.

3. Ringa till myndigheter och företag

När Du beställer samtal till en växel är det bra om Du talar om till vilken avdelning, person eller anknytning du vill komma redan vid beställningstillfället.

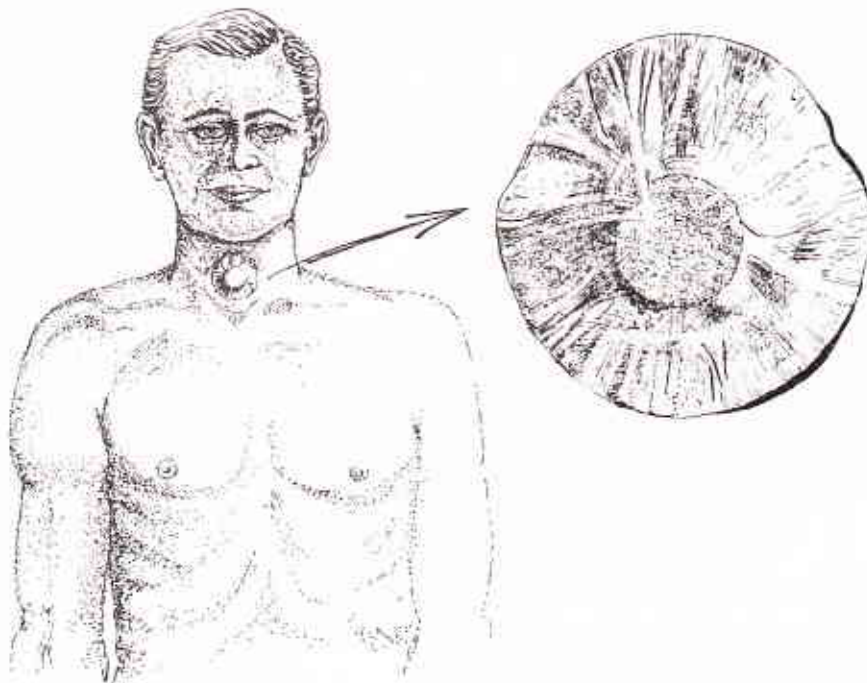
Detta sparar tid både för Dig och växeltelefonisten.

TELEVERKET

Förmedlingstjänsten för texttelefon

Den magiska pappersrullen

Stom-Vent®

höjer Din livskvalitet genom att
Du med Stom - Vent kan slippa

- infektioner och förkylningar
- störd nattsömn
- besvärande hostattacker

Och därmed ökar Ditt sociala självförtroende.

Stom-Vent är en genialisk liten fuktvärmväxlare som ger en riktigt tempererad och befuktad inandningsluft för laryngektomerade. Om du har frågor eller kanske vill göra ett försök att höja din livskvalitet, så ring/skriv till oss på Gibecks för information eller prover.

Gibecks

Gibeck Sverige AB
Box 718, 194 27 Upplands Väsby
Telefon 0760-860 65